

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10 i 3/23), a u vezi sa članom 17. Zakona o budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14-isp., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 22. sjednici, održanoj dana 02.06.2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Donose se Smjernice ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2024. - 2026. godine i čine sastavni dio ovog zaključka.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREMIJER

Amra Mehmedić

Broj: 02-_____/23

Datum, 02.06.2023. godine

Z e n i c a

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo finansija,

1x Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,

1x a/a.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON**

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
ZA PERIOD 2024. – 2026. GODINE**

Zenica, maj 2023. godine

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
I - UVOD	3
II – STRATEŠKI CILJEVI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE	4
II.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine	4
II.2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona	7
III – MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE U SREDNJOROČNOM PERIODU	10
III.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Zeničko-dobojskog kantona	10
Porezi na dohodak	11
Registar poslovnih subjekata	13
Industrijska proizvodnja	14
Izvoz, uvoz i trgovinska bilansa	14
Zaposlenost	15
Nezaposlenost	16
Plaće	17
Penzije	18
III.2. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja	19
III.3. Rizici ostvarenja pretpostavki	21
IV. SREDNJOROČNA FISKALNA PROGNOZA	22
IV.1. Porezna politika i javni prihodi	22
Smanjenje fiskalnog opterećenja rada	22
Harmonizacija propisa o oporezivanju posjedovanja i prometa imovine	22
Harmonizacija Zakona o igrama na sreću	23
Unapređenje propisa o poreznoj administraciji	23
Unapređenje sistema raspodjele prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine	23
Suzbijanje sive ekonomije	23
Unapređenje poslovnog okruženja uklanjanjem administrativnih barijera	24
IV.2. Kretanje prihoda u srednjoročnom periodu	24
Indirektni porezi	25
Porez na dobit	26
Porez na dohodak	26
Ostali porezi	27
Neporezni prihodi	27
Ukupni projicirani prihodi Zeničko-dobojskog kantona za period 2024. – 2026. godine	27
Prihodi od doprinosa	28
Rizici ostvarenja projekcija prihoda	29
V. MANJAK/VIŠAK PRIHODA BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	29
VI. DUG U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU	29
VI.1. Stanje i projekcije duga u Zeničko-dobojskom kantonu	29

I - UVOD

Jedan od koraka u procesu pripreme Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2024. godinu, a u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 102/13, 9/14-isp., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), predstavlja dokument Smjernice ekonomske i fiskalne politike, koji sadrži preliminarnu projekciju prihoda za pripremu Budžeta fiskalne 2024. godine.

Na osnovu Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Vlada Kantona donosi Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period. Smjernice se temelje na dostupnim informacijama i imaju svrhu definisati smjer i ciljeve ekonomske i fiskalne politike u srednjoročnom periodu. Ključni dokument koji određuje strateško usmjerenje ekonomske politike Vlade je Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021.-2027. godine. Smjernice ekonomske i fiskalne politike predstavljaju fiskalni okvir za provođenje ekonomske politike. Na osnovu makroekonomskih pokazatelja i pretpostavki društvenog i privrednog razvoja, Smjernice procjenjuju budžetske prihode i postavljaju opći finansijski okvir za izradu Dokumenta okvirnog budžeta. Cilj je utvrditi gornje granice rashoda za trogodišnje period za svakog budžetskog korisnika, uzimajući u obzir strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike.

U srednjoročnom periodu, ekonomska i fiskalna politika će se fokusirati na podsticanje privrednog rasta s ciljem stvaranja novih radnih mjesta i privlačenja investicija. Također će se ulagati u razvoj infrastrukture radi poboljšanja prometnih veza, energetske učinkovitosti i digitalne povezanosti. Povećat će se ulaganje u obrazovanje i stručno osposobljavanje kako bi se osigurala kvalificirana radna snaga i potaknula inovacija. Diverzifikacija privrede bit će poticana kako bi se smanjila ovisnost o jednoj industriji, a transparentnost i odgovornost u upravljanju javnim finansijama će se povećati radi pravedne raspodjele resursa i smanjenja korupcije.

Nastavit će se provoditi aktivnosti s ciljem efikasnog upravljanja javnim finansijama, s fokusom na optimalno korištenje finansijskih sredstava za postizanje održivog razvoja.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 25a/22) planira se implementacija programskog budžetiranja radi poboljšanja planiranja i bolje povezanosti sektorskih strategija s dugoročnim finansijskim planiranjem, budžetom i kapitalnim ulaganjima. Modernizacija i razvoj budžetskih procesa, uključujući planiranje, izvršenje, računovodstveni sistem i finansijsko izvještavanje, imat će pozitivan uticaj na cjelokupni sistem upravljanja javnim finansijama. To će rezultirati povećanom transparentnošću i participativnosti putem digitalizacije budžetskih procesa.

Javna uprava će jačati svoje kapacitete i efikasnost kako bi pružala bolje usluge građanima i poslovnim subjektima. Poboljšanje institucionalnog okvira u skladu sa sistemom finansijskog upravljanja i kontrole osigurat će fiskalnu disciplinu i efikasno pružanje javnih usluga. Ključne mjere za dobro upravljanje javnim sektorom obuhvataju jasnu diobu politika i upravljanja, što uključuje zaštitu radnih mjesta, plaća, prava i odgovornost državnih službenika. Također je važno osigurati sveobuhvatan pristup javnim informacijama putem modernih digitalnih usluga.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Zeničko-dobojskog kantona, općina, gradova i izvanbudžetskih fondova, na pripremi Budžeta za 2024. godinu, kao i da osigura okvir planiranja rashoda.

Dokumentacijsku osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2024.-2026. godine predstavljaju Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021.-2027. godinu, Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2023.-2025.– novi tekst, iz marta 2023. godine, Makroekonomske projekcije za 2022.-2025. godinu koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara

Bosne i Hercegovine, Smjernice ekonomske i fiskalne politike Federacije Bosne i Hercegovine za period 2024.-2026. godine, te Revidirane projekcije prihoda dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija za period 2023.-2026. godina.

II – STRATEŠKI CILJEVI EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE

II.1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine

Evropski put Bosne i Hercegovine formalno je počeo 2008. godine kada je potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Bosna i Hercegovina podnijela je zahtjev za članstvo u EU-u u februaru 2016. godine, a status zemlje kandidata dodijeljen joj je u decembru 2022. godine pod uslovom da preduzme preporučene korake kako bi se ojačali vladavina prava, borba protiv korupcije i organiziranog kriminala, upravljanje migracijama i osnovna prava¹.

Bosna i Hercegovina se u septembru 2015. godine, zajedno s 192 države članice Ujedinjenih naroda, obvezala na provedbu Programa održivog razvoja do 2030. godine, poznate kao Agenda 2030. Ova Agenda sastoji se od 17 ciljeva održivog razvoja i 169 podciljeva. Prvi korak u ostvarivanju Agende 2030 u Bosni i Hercegovini je izrada Okvira za ciljeve održivog razvoja u zemlji. Taj okvir je zajednički dokument svih nivoa vlasti koji određuje šire smjerove razvoja kako bi vlasti na svim nivoima i društvo u Bosni i Hercegovini doprinijeli postizanju ciljeva održivog razvoja.

Na osnovu analize stanja održivog razvoja u Bosni i Hercegovini, uključujući ključne trendove, mogućnosti i prepreke, posebno u kontekstu pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji, kao i konzultacija s predstavnicima institucija na svim nivoima vlasti i socio-ekonomskim akterima, identificirana su tri smjera održivog razvoja u zemlji:

- 1) Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom,
- 2) Pametan rast,
- 3) Društvo jednakih mogućnosti.

Osim toga, postoje i dvije horizontalne teme:

- 1) Ljudski kapital za budućnost i
- 2) Princip „Nitko ne smije biti isključen“.

Svi nivoi vlasti u Bosni i Hercegovini će odrediti svoje prioritete, mjere i aktivnosti u skladu s ustavnim nadležnostima kako bi doprinijele Agendi 2030. Navedeni razvojni smjerovi trebaju pridonijeti stvaranju boljeg društva i budućnosti u kojoj nitko nije isključen, gdje su ljudi, prosperitet, mir, partnerstvo i briga za planet Zemlju u središtu zajedničke budućnosti.

Na 57. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 9. novembra 2022. godine, usvojen je Strateški okvir institucija Bosne i Hercegovine do 2030. godine. Taj okvir predstavlja skup usmjeravajućih ciljeva za izradu strateških i operativnih dokumenata institucija u zemlji. Cilj donošenja ovog dokumenta je osigurati koherentnost ciljeva i provedbe javnih politika na nivou institucija, usklađenost s planiranjem budžeta i drugim izvorima finansiranja, te implementaciju ciljeva održivog razvoja kroz strateške ciljeve institucija Bosne i Hercegovine.

U Strateškom okviru izražena je opšteprihvaćena vizija i postavljena su tri strateška cilja: transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor; osiguranje održivog i pametnog ekonomskog razvoja; društvo jednakih mogućnosti. Također, definirano je jedanaest prioriteta. Usmjeravajući dokument za izradu ovog okvira bio je Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini, koji je usvojen od strane svih nivoa vlasti. U procesu donošenja u obzir su uzeti važeći strateški dokumenti Vijeća ministara Bosne i

Hercegovine, obaveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine i Evropske unije, kao i prioriteta i preporuke Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu, Programa ekonomskih reformi te drugih relevantnih međunarodnih organizacija i istraživanja.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je u martu 2023. godine usvojilo Program ekonomskih reformi (PER BiH 2023.-2025.)¹ za period od 2023. do 2025. godine. Kao zemlja kandidat za pristupanje Evropskoj uniji, Bosna i Hercegovina je obavezna svake godine izraditi PER za trogodišnje razdoblje i dostaviti ga Evropskoj komisiji. Program ekonomskih reformi obuhvata srednjoročni makroekonomski okvir i fiskalnu politiku, kao i sveobuhvatan program strukturnih reformi s ciljem poboljšanja rasta i konkurentnosti zemlje.

Program se fokusira na 25 reformskih mjera u sklopu strukturnih reformi koje su prepoznate kao ključne za jačanje konkurentnosti i uklanjanje prepreka privrednom rastu i razvoju Bosne i Hercegovine u sljedeće tri godine. Strukturne reforme uključene u program, prema smjernicama Evropske komisije, obuhvataju 13 područja, kao što su upravljanje javnim finansijama, zelena tranzicija, digitalna transformacija, poboljšanje poslovnog okruženja i smanjenje sive ekonomije, istraživanje, razvoj i inovacije, reforme u područjima energije, prometa, poljoprivrede, industrije i usluga, obrazovanje i razvoj vještina, zapošljavanje i tržište rada, socijalna briga i inkluzija, te zdravstvena zaštita.

Program ističe tri ključna izazova: povećanje učinkovitosti tržišta rada, poboljšanje poslovnog okruženja kroz saradnju i koordinaciju svih nivoa vlasti te upravljanje javnim finansijama.

Što se tiče Federacije Bosne i Hercegovine, Strategija razvoja za period 2021.-2027. godine je ključni dokument koji objedinjuje Agendu 2030, preporuke Evropske unije, Ekonomski investicijski plan, Zajedničke socioekonomske reforme za period 2019.-2022. godine i strategiju pametne specijalizacije. Ova integrirana, multisektorska strategija definiše javne politike i usmjerava socioekonomski razvoj u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ona služi kao osnova za izradu programa rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, programa javnih investicija, planova rada ministarstava i institucija, dokumenta okvirnog budžeta i godišnjeg budžeta. Strategija također služi kao osnova za usklađivanje i izradu sektorskih i razvojnih strategija kantona i jedinica lokalne samouprave.

Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine postavlja četiri strateška cilja i 18 prioriteta, te sadrži 78 mjera za njihovu provedbu. Strateški ciljevi obuhvaćaju:

- 1) Ubrzan ekonomski razvoj,
- 2) Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj,
- 3) Resursno efikasan i održiv razvoj,
- 4) Efikasan, transparentan i odgovoran javni sektor.

Akceleratori koji najviše doprinose privrednom rastu su razvoj digitalizacije i inovacija, otvaranje novih preduzeća i poticanje postojećih, te poboljšanje javnih finansija i finansijskog sistema. Poboljšanje digitalnog upravljanja podacima i istraživačkih i inovacijskih aktivnosti ima za cilj povećanje produktivnosti rada i konkurentnosti privrede. Kako bi se podstakao rast zaposlenosti, planira se otvaranje novih preduzeća uz uključivanje dijaspore, smanjenje fiskalnog opterećenja rada te restrukturiranje i privatizacija državnih preduzeća. U području finansijskog sustava, cilj je povećanje štednje građana putem otvaranja štedno-kreditnih zadruga i povećanje investicija, što su ključni faktori za rast privrede Federacije Bosne i Hercegovine.

Unaprjeđenje javnog sektora uključuje prioritete kao što su jačanje vladavine prava, usmjeravanje javne uprave prema građanima i poboljšanje odgovornosti u području javnih finansija. Definisane su mjere za ostvarivanje ovih prioriteta kako bi se postigao strateški cilj u području javnog sektora.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvojila je Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama (UJF) u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od 2021. do 2025. godine. Cilj ove strategije je poboljšanje raspodjele javnih resursa putem povećanja transparentnosti i učinkovitosti upravljanja javnim finansijama u Federaciji Bosne i Hercegovine. Strategija obuhvaća šest ključnih područja: fiskalni okvir, javni prihodi, planiranje i izrada budžeta, izvršenje budžeta, sistem internih finansijskih kontrola u javnom sektoru, te eksterna revizija.

Kontrola raspodjele i trošenja javnih sredstava bit će pojačana implementacijom programskog budžeta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i u svim kantonima. Također je planirano uključivanje Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine kao korisnika budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, što će omogućiti bolju kontrolu javne potrošnje u zdravstvu i poboljšati stabilnost, te finansijsku održivost zdravstvenog sistema.

Strategijom se želi ostvariti fiskalni prostor za javna ulaganja i kapitalne projekte putem mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka, te istovremenog povećanja javnih prihoda. Time će se pridonijeti stabilnosti javnih finansija i trajnom ekonomskom rastu. Strategija obuhvaća sve aspekte upravljanja javnim finansijama, uključujući prikupljanje javnih prihoda, upravljanje rashodima, javni dug, javne investicije, te unutarjnu kontrolu i vanjsku reviziju.

Ovaj dokument ima svoju važnost u jačanju sektora javnih finansija za daljnji ekonomski napredak u Federaciji Bosne i Hercegovine, te će pružiti podršku za reforme i provođenje planiranih aktivnosti u drugim sektorima. Također će omogućiti Bosni i Hercegovini da ispuni zahtjeve pridruživanja EU. Strategijom se predviđaju poboljšanja u područjima koja su direktno ili indirektno povezana s budućim pregovaračkim poglavljima s EU, kao što su oporezivanje, ekonomska i monetarna politika, carinska unija, finansijski nadzor, te finansijske i budžetske odredbe. Osim toga, Strategija reforme UJF će podržati dijalog s EU o prioritetima reformi u ovoj oblasti i olakšati učinkovito korištenje sredstava prepristupnih fondova EU.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je u martu 2023. godine usvojila Program ekonomskih reformi Federacije Bosne i Hercegovine za period 2023.-2025. godine (ERP FBiH), kao dio šireg Programa ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine (ERP BiH). Ovaj dokument predstavlja strateške prioritete Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za srednjoročni period, s ciljem postizanja veće usklađenosti sa standardima Evropske unije u procesu evroatlantskih integracija Bosne i Hercegovine.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine planira poduzeti mjere usmjerene na stabilizaciju privrede i oporavak od globalnih kriza. To uključuje ciljano usmjeravanje javnih izdataka prema najranjivijim dijelovima društva, unapređenje sistema socijalne zaštite te pružanje pomoći i redovnu isplatu penzija, naknada borcima, civilnim invalidima, nezaposlenim licima, prognanicima i povratnicima. Kroz ekonomski model slobodnih zona, vlada ima cilj povećati direktna strana ulaganja i potaknuti domaća ulaganja putem fiskalne discipline i kontrole javnih rashoda, što će imati pozitivan uticaj na ukupni privredni rast i razvoj.

Mjere također uključuju poboljšanje učinkovitosti tržišta rada putem programa i politika aktivne i pasivne politike zapošljavanja, te stvaranje povoljnih uslova za povećanje stope zaposlenosti. Pojednostavljivanje postupaka za preduzetnike ima za cilj stvaranje pozitivnog poslovnog okruženja, povećanje konkurentnosti i podsticanje razvoja preduzetništva usmjerenog prema održivom privrednom rastu, uz pametno upravljanje prirodnim resursima i korištenje čiste energije. Ove mjere također uključuju ulaganja u saobraćajnu infrastrukturu, kako bi se stvorile nove razvojne mogućnosti na tom području, što će imati pozitivan utjecaj na cjelokupnu privredu.

II.2. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona

Skupština Zeničko-dobojskog kantona je na svojoj 30. sjednici, dana 09.02.2021. godine usvojila Strategiju razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021.-2027. godine.

Ova strategija predstavlja multidimenzionalni proces transformacije u ekonomskom, društvenom, okolišnom, prostornom i institucionalnom smislu, s ciljem poboljšanja kvaliteta života građana. Uključeni su svi ključni akteri razvoja, uključujući javni sektor, privatni sektor, civilno društvo i lokalnu zajednicu. Strategija služi kao integrirani multisektorski dokument za Zeničko-dobojski kanton, koji utvrđuje javne politike i usmjerava razvoj cijelog područja.

Strategija je osnova za usklađivanje i izradu strategija razvoja jedinica lokalne samouprave u Kantonu. Također, služi kao polazni dokument za izradu sektorskih strategija, planova razvoja, budžeta i godišnjih programa rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Definisana su tri strateška cilja:

- 1) Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj preduzetništva;
- 2) Unaprijediti kvalitet života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja;
- 3) Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energijsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu.

S ciljem realizacije zacrtanih strateških ciljeva, za svaki cilj definisan je set prioriteta.

Prioriteti u osiguranju održivog ekonomskog razvoja, su:

- Povećati konkurentnost industrijskih sektora sa potencijalom za rast i izvoz, kroz inovacije, transfer tehnologija i digitalizaciju,
- Poticati razvoj ruralnih područja uz jačanje poljoprivrede i šumarstva,
- Razviti turističku ponudu, infrastrukturu i preduzetništvo za održivi turizam,
- Unaprijediti poslovni ambijent i preduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje.

Rb	Naziv
1. Strateški cilj	Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj preduzetništva
1.1. Prioritet	Povećati konkurentnost industrijskih sektora sa potencijalom za rast i izvoz, kroz inovacije, transfer tehnologija i digitalizaciju
1.1.1. Mjera	Jačanje prerađivačke industrije uz uvođenje novih tehnologija i međunarodnih standarda
1.1.2. Mjera	Razvoj sektora informacionih tehnologija i digitalizacije
1.1.3. Mjera	Podrška transferu i razvoju tehnologija i inovacija kroz naučno-istraživački sektor
1.1.4. Mjera	Modernizacija, organizacijska, tehničko-tehnološka i upravljačka reorganizacija u djelatnosti ruda i kamena
1.1.5. Mjera	Razvoj novih energetskih postrojenja iz obnovljivih izvora energije za energetsku tranziciju
1.2. Prioritet	Poticati razvoj ruralnih područja uz jačanje poljoprivrede i šumarstva
1.2.1. Mjera	Unapređenje kvaliteta i konkurentnosti poljoprivredno-prehrambene proizvodnje uz jačanje kapaciteta za veći stepen finalizacije, izvoza i održivosti poljoprivrednih proizvođača
1.2.2. Mjera	Podrška unapređenju poljoprivredne infrastrukture i zaštite poljoprivrednog zemljišta
1.2.3. Mjera	Intenziviranje modernizacije poljoprivredne proizvodnje i jačanja kapaciteta uz naučno-

	stručne usluge i edukaciju
1.2.4. Mjera	Unapređenje kapaciteta u šumskom privrednom društvu i zaštita šuma
1.2.5. Mjera	Razvoj ruralne infrastrukture i dostupnosti usluga
1.3. Prioritet	Razviti turističku ponudu, infrastrukturu i preduzetništvo za održivi turizam
1.3.1. Mjera	Povećanje kvaliteta turističke ponude i valorizacije turističkih resursa
1.3.2. Mjera	Unapređenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-historijskih objekata i turističkih destinacija
1.3.3. Mjera	Promocija turističke ponude i potencijala uz integraciju u regionalne turističke proizvode
1.4. Prioritet	Unaprijediti poslovni ambijent i preduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje
1.4.1. Mjera	Unapređenje poslovnog okruženja i podrške poslovanju
1.4.2. Mjera	Razvoj preduzetničke infrastrukture i usluga za podršku privrednicima
1.4.3. Mjera	Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju

Prioriteti u unapređenju kvalitete života su:

- Unapređenje usluga u sektoru obrazovanja, uz usklađivanje sa potrebama tržišta rada,
- Obogaćivanje aktivnosti i infrastrukture za sport i kulturu,
- Pružanje stručnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti,
- Efikasan i transparentan rad javnih institucija.

Rb	NAZIV
2. Strateški cilj	Unaprijediti kvalitet života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja
2.1. Prioritet	Unapređenje usluga u sektoru obrazovanja, uz usklađivanje sa potrebama tržišta rada
2.1.1. Mjera	Unaprijediti usklađenost obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada
2.1.2. Mjera	Povećanje nivoa zaposlenosti, sa posebnim fokusom na povećanje mogućnosti zapošljavanja ranjivih skupina na tržištu rada ZDK
2.1.3. Mjera	Modernizacija obrazovnog sistema za kvalitetno i fleksibilno održavanje nastave u redovnim i kriznim situacijama
2.2. Prioritet	Obogaćivanje aktivnosti i infrastrukture za sport i kulturu
2.2.1. Mjera	Podrška razvoju sportskih aktivnosti i infrastrukture
2.2.2. Mjera	Podrška razvoju kulturnih aktivnosti i infrastrukture
2.3. Prioritet	Pružanje stručnih i dostupnih usluga u zdravstvu i socijalnoj zaštiti
2.3.1. Mjera	Razvijanje promotivnih i preventivnih aktivnosti zdravstvenog sektora
2.3.2. Mjera	Unapređenje kvaliteta i načina pružanja usluga
2.3.3. Mjera	Jačanje i bolje korištenje ljudskih potencijala u zdravstvu
2.3.4. Mjera	Osiguranje primjerenog stepena dostupnosti zdravstvenih usluga
2.3.5. Mjera	Osiguranje distinktivne prepoznatljivosti zdravstvenog sektora ZDK
2.3.6. Mjera	Smanjiti siromaštvo i socijalnu isključenost
2.3.7. Mjera	Jačanje kapaciteta ustanova socijalne zaštite
2.3.8. Mjera	Jačanje vaninstitucionalne brige i zbrinjavanja
2.4. Prioritet	Efikasan i transparentan rad javnih institucija
2.4.1. Mjera	Reforma javne uprave
2.4.2. Mjera	Efikasija borba protiv organizovanog kriminala i korupcije
2.4.3. Mjera	Poboljšanje nivoa sigurnosti građana ZDK
2.4.4. Mjera	Kontrola sigurnosne situacije i poboljšanje rada na migrantskoj krizi

Prioriteti u poboljšanju stanja okoliša i javne infrastrukture, su:

- Povećanje energetske efikasnosti,
- Usklađivanje razvoja energetskog i industrijskog sektora u smjeru energetske tranzicije, smanjenja emisija i prema načelima zaštite okoliša,

- Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i unaprijediti kvalitet medija okoliša,
- Poticanje održivog i okolišno prihvatljivog prostornog planiranja.

Rb	NAZIV
3. Strateški cilj	Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energijsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu
3.1. Prioritet	Povećanje energijske efikasnosti
3.1.1. Mjera	Provođenje programa mjera za povećanje energijske efikasnosti javnih i privrednih objekata
3.1.2. Mjera	Promovisanje principa energijske efikasnosti
3.2. Prioritet	Usklađivanje razvoja energetske i industrijske sektora u smjeru energetske tranzicije, smanjenja emisija i prema načelima zaštite okoliša
3.2.1. Mjera	Poboljšanje okolinskog aspekta iskorištenja energetske potencijala u javnom sektoru
3.2.2. Mjera	Poboljšanje okolinskog aspekta iskorištenja energetske potencijala u javnoprivratnom i privatnom sektoru
3.3. Prioritet	Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i unaprijediti kvalitet medija okoliša
3.3.1. Mjera	Poboljšanje očuvanja i efikasnog upravljanja prirodnim resursima
3.3.2. Mjera	Uspostava i unapređenje informacionog sistema kvalitete komponenti okoliša
3.4. Prioritet	Poticanje održivog i okolišno prihvatljivog prostornog planiranja
3.4.1. Mjera	Razvoj putne infrastrukture regionalnog i lokalnog karaktera
3.4.2. Mjera	Razvoj komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, toplifikacija, gasne instalacije, javna rasvjeta, primarni tretman i krajnje zbrinjavanje otpada (komunalni i specifični tokovi) i sl.)
3.4.3. Mjera	Zaustavljanje nelegalne gradnje i legalizacija postojećih objekata
3.4.4. Mjera	Zaštita i sanacija okolišnih komponenti

Prema Strategiji razvoja Zeničko-dobojskog kantona, najveći iznos finansijskih sredstava predviđen je za provođenje Strateškog cilja 1, što čini 48,52% ukupnih sredstava. Strateški cilj 2 ima alociranih 15,60% sredstava, dok Strateški cilj 3 ima 35,88%. Ukupna vrijednost planiranih strateških projekata iznosi oko 514,44 miliona KM. Od tog iznosa 43,76% će biti finansirano iz budžetskih sredstava, dok će 56,24% biti finansirano iz drugih izvora finansiranja.

Da bi se ostvarili navedeni ciljevi, ključno je osigurati izvore finansiranja za njihovo provođenje. U tu svrhu, veza između strateških ciljeva i budžetskih programa je izražena. Strateškim planom se definišu smjernice djelovanja ministarstava i kantonalnih uprava, dok se budžetom utvrđuju programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za provođenje. Stoga, Strategija služi kao polazna osnova za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike za period od 2024. do 2026. godine.

III – MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE U SREDNJOROČNOM PERIODU

III.1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Zeničko-dobojskog kantona

Područje Zeničko-dobojskog kantona se prostire na ukupno 3344 km², čine ga tri

grada: Zenica, Zavidovići i Visoko, te 9 općina: Olovo, Vareš, Breza, Kakanj, Žepče, Maglaj, Tešanj, Usora i Doboj Jug, a što čini 12,8% ukupne teritorije Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno 6,39% ukupne teritorije Bosne i Hercegovine.

Prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku Zeničko-dobojski kanton broji 354285 stanovnika¹, što je 16,33% u odnosu na ukupan broj stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine.

Tabela 1. Osnovni indikatori za FBiH i Zeničko-dobojski kanton

Osnovni indikatori razvoja FBiH i Zeničko - dobojskog kantona						
Elementi	Federacija BiH		Zeničko - dobojski kanton		Učešće kantona u FBiH	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Površina u km²	26.112	26.111	3.344	3.344	12,8	12,8
Stanovništvo u hilj. (procjena prema popisu)	2.185	2.169	357	354	16,3	16,3
Porezi na dohotke fizičkih lica prihodi u mil. KM	452	530	54,5	65,3	12,1	12,3
Porezi na dohotke fizičkih lica po stanov. u KM	207	245	153	185	73,9	75,5
Industrijska proizvodnja - indeks	94,2	109,8	101,2	102	-	-
Izvoz robe - u 000 KM	6.871.411	9.571.099	1.379.718	2.003.527	20,1	20,9
Uvoz robe - u 000 KM	11.680.596	15.131.784	1.422.912	1.880.078	12,2	12,4
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	58,8	63,3	97	106,6	-	-
Trgovinski bilans u mil. KM (deficit)	-4.809.185	-5.560.685	-43.194	123.449	0,9	-2,2
Zaposlenost - prosjek	520.162	525.397	82.073	82.178	15,8	15,6
Radno sposobno stanovništvo	1.513.497	1.499.495	248.333	300.921	16,4	20,1
Radna snaga - prosjek	841.743	837.076	138.600	136.721	16,5	16,3
Stopa registrovane zaposlenosti u %	34,4	35	33	27,3	-	-
Stopa aktivnosti u %	55,6	55,8	55,8	45,4	-	-
Nezaposlenost - prosjek	321.581	311.679	56.527	54.543	17,6	17,5
Stopa registrovane nezaposlenosti u	38,2	37,2	40,8	39,9	-	-
Neto plaća - prosječna u KM	956	996	820	858	85,8	86,1
Penzija - prosječna u KM	428	428	451	453	105,4	105,8
Broj penzionera - broj sa stanjem	428.117	429.545	62.871	62.399	14,7	14,5
Broj poslovnih subjekata - broj sa stanjem 31.12.	114.867	117.160	14.749	14.976	12,8	12,8
Buto ostvarene investicije u mil. KM	3.419,00	-	-	-	-	-
Stopa investiranja	15,4	-	-	-	-	-

U sljedećoj tabeli dati su pokazatelji razvijenosti kantona i Federacije Bosne i Hercegovine, na osnovu kojih su kantoni rangirani (nivo razvijenosti) u odnosu na indeks razvijenosti. Za izradu indeksa razvijenosti kantona i jedinica lokalne samouprave u Federaciji koriste se sljedeći indikatori: prihodi od poreza na dohodak po stanovniku (X1); stopa zaposlenosti (X2); kretanje stanovništva (X3); udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4); i stopa obrazovanja radne snage (X5). Zeničko-dobojski kanton je rangiran je na 5. mjesto, od ukupno 10 kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Tabela 2. Nivo razvijenosti Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima za 2021. godine

Kantoni	Rang	Rast / pad*	Indeks 2021	Prihod od poreza na dohodak pc 2021	Stepen zaposlenosti 2021	Kretanje stanovništva 2013-2021	Učešće starog stanovništva 2021	Stepanj obrazovanja radne snage 2021
Kanton Sarajevo	1	0	2,02	2,98	2,33	1,81	0,84	1,62
Zapadnohercegovački	2	0	1,06	0,82	0,83	0,99	0,85	1,84
Bosansko-podrinjski	3	1	1,04	1,42	1,85	0,27	0,28	1,09
Hercegovačko-neretvanski	4	-1	0,99	1,07	1,11	0,77	0,57	1,31
Zeničko-dobojski	5	1	0,84	0,58	0,92	0,89	1,25	0,71
Tuzlanski	6	-1	0,84	0,64	0,9	0,98	1	0,75
Srednjobosanski	7	0	0,65	0,21	0,59	0,85	1,27	0,58
Unsko-sanski	8	0	0,41	0,14	0	0,78	1,46	0
Posavski	9	0	0,29	0,13	0,11	0	0,69	0,68
Kanton 10	10	0	0,27	0	0,05	0,09	0	1,24

Prema Indeksu razvijenosti za 2021. godinu, objavljenom u izvještaju Socioekonomski pokazatelji po općinama Federalnog zavoda za programiranje razvoja, na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar Zeničko-dobojskog kantona je i dalje općina Doboj-Jug, dok je na posljednjem mjestu i dalje općina Vareš.

Porezi na dohodak

Prema obračunu pokazatelja "Porezi na dohodak fizičkih lica" FZZPR-a, a na osnovu podataka Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine, u 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine prikupljeni porezi na dohodak fizičkih lica na različite porezne osnovice iznose 530.286 hiljada KM, što je 17,3% više nego prethodne godine (prihodi u 2020. godini iznosili su 452.029 hiljada KM). Ovaj pokazatelj izmjeren po glavi stanovnika (sadašnji broj stanovnika) u Federaciji Bosne i Hercegovine u prosjeku iznosi 245 KM i veći je za 23,8% u odnosu na prethodnu godinu.

Najviši porezi na dohotke fizičkih lica u 2021. godini ostvareni su u Kantonu Sarajevo u iznosu od 194,9 mil. KM, Tuzlanskom kantonu u iznosu od 83,4 mil. KM i Zeničko-dobojskom u iznosu od 65,4 mil. KM, dok su najniži porezi na dohotke fizičkih osoba ostvareni u Bosanskopodrinjskom kantonu u iznosu od 6,3 mil. KM i Posavskom kantonu u iznosu od 5,3 mil. KM.

Porezi na dohodak fizičkih lica po glavi stanovnika (sadašnji broj stanovnika) u Federaciji Bosne i Hercegovine iznose 245 KM i veći su za 23,8% u odnosu na prethodnu godinu. Najviši porezi na dohotke fizičkih lica/PC (per capita) u 2021. godini ostvareni su u Kantonu Sarajevo u iznosu od 464 KM, Bosanskopodrinjskom kantonu u iznosu od 283 KM i Hercegovačko-neretvanskom kantonu u iznosu od 242 KM, a najniži u Posavskom kantonu u iznosu od 132 KM i Kantonu 10 u iznosu od 117 KM po glavi stanovnika.

Tabela 3. Porezi na dohotke fizičkih lica po kantonima u Federaciji BiH za 2021. godinu

Kanton	Stanovništvo (prisutno)	Prihodi u KM	Prihodi/PC u KM (po glavi stan.)	Prihodi/PC u KM (po glavi stan.) FBiH = 100
Unsko - sanski	264.248	35.160.210	133	54

Posavski	40.422	5.336.894	132	54
Tuzlanski	434.424	83.420.075	192	79
Zeničko - dobojski	354.285	65.389.239	185	75
Bosansko - podrinski	22.382	6.329.855	283	116
Srednjobosanski	247.100	34.896.926	141	58
Hercegovačko - neretvanski	214.523	51.933.288	242	99
Zapadno - hercegovački	92.704	19.647.771	212	87
Kanton Sarajevo	419.918	194.909.428	464	190
Kanton 10	78.596	9.196.174	117	48
Federacija BiH	2.168.602	530.286.789*	245	100

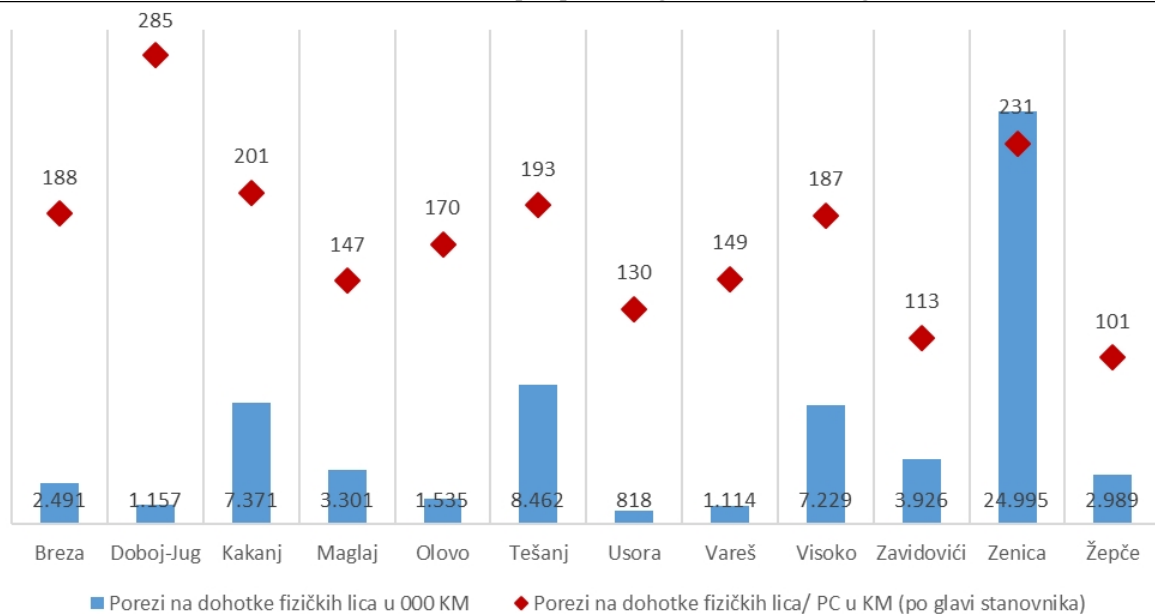
U Zeničko-dobojskom kantonu u 2021. godini prikupljeni su porezi na dohotke fizičkih lica u iznosu od 65,4 mil. KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 19,9%.

Najviši porezi na dohotke fizičkih lica ostvareni su u Zenici u iznosu od 24,9 mil. KM, a najniži u općini Usora u iznosu od 818 hilj. KM.

Porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Zeničko-dobojskom kantonu iznose 185 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 20,9%, odnosno 75% prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine.

Najviši porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika ostvareni su u općini Doboj-Jug u iznosu od 285 KM, a najniži u općini Žepče u iznosu od 101 KM.

Grafikon 1: Porezi na dohotke fizičkih lica u ZDK po općinama/gradovima za 2021. godinu

Izvor: (Porezna uprava Federacije BiH, 2021), za stanovništvo - (Federalni zavod za statistiku, 2021); Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Registar poslovnih subjekata

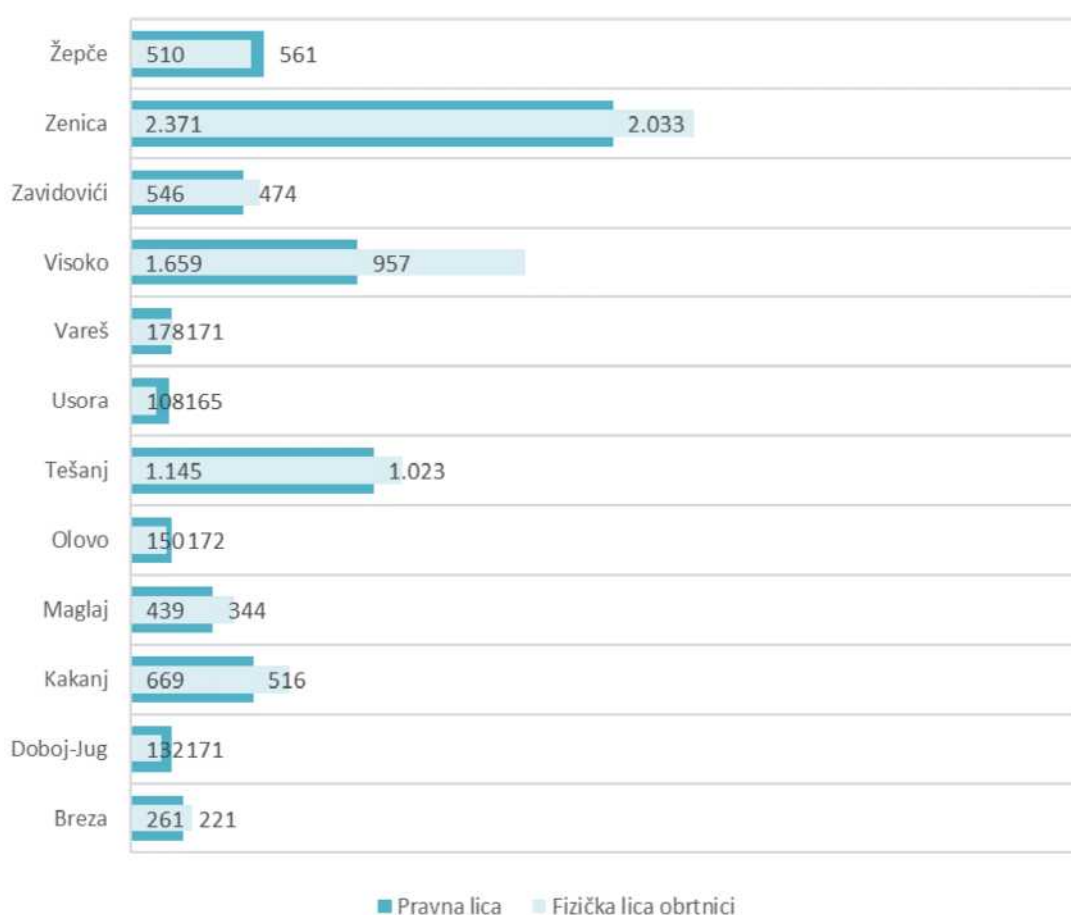
Prema statističkim podacima, ukupan broj poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2021. godine iznosio je 117.160, što je povećanje od 2,0% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u Zeničko-dobojskom

kantonu iznosi 14976 i viši je za 227 ili 1,5% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u Zeničko-dobojskom kantonu učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine sa 12,8%.

Registrovan broj pravnih lica u Federaciji Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2021. godine iznosi 63972, što je više za 2,9% u odnosu na prethodnu godinu, dok u Zeničko-dobojskom kantonu broj registrovanih pravnih lica iznosi 6.808, što je više za 124 ili 1,9% u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih pravnih lica u Zeničko-dobojskom kantonu učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih lica u Federaciji Bosne i Hercegovine sa 10,6%.

Broj registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji Bosne i Hercegovine, sa stanjem na dan 31.12.2021. godini iznosi 53.188 što je više za 1,0% u odnosu na 2020. godinu, dok u Zeničko-dobojskom kantonu broj registrovanih obrtnika iznosi 8168 što je više za 103 ili 1,3% u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih fizičkih lica-obrtnika u Zeničko-dobojskom kantonu učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji Bosne i Hercegovine sa 15,4%.

Grafikon 2: Broj registrovanih poslovnih subjekata po općinama/gradovima ZDK 2021.godinu

Izvor: (Porezna uprava Federacije BiH, 2021), za stanovništvo - (Federalni zavod za statistiku, 2021); Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Industrijska proizvodnja

U 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine ostvaren je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje za 9,8%. U Zeničko-dobojskom kantonu ostvaren je rast fizičkog

obima industrijske proizvodnje za 2,0%.

Tabela 4. Indeksi industrijske proizvodnja ZDK 2021.godine

	2021/2020	
	Federacija BiH	Zeničko - dobojski
INDUSTRIJA - UKUPNO	109,8	102
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
Intermedijarni proizvodi	112	103,7
Energija	102,9	95,8
Kapitalni proizvodi	129	125,5
Trajni proizvodi za široku potrošnju	114,9	167,2
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	101,4	98,9
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Vađenje ruda i kamena	91,3	87,3
Prerađivačka industrija	112,6	104,7
Proizvodnja i snabdijevanje/opskrba električnom energijom i plinom	108,4	100,3

Izvoz, uvoz i trgovinska bilansa

U 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 9.571 mil. KM što je za 39,3% više u odnosu na izvoz u 2020. godini. U Zeničko-dobojskom kantonu izvoz iznosi 2.004 mil. KM što je za 45,2% više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz Zeničko-dobojskog kantona učestvuje u ukupnom izvozu Federacije Bosne i Hercegovine sa 20,9%.

Povećanje izvoza zabilježeno je u skoro svim općinama Zeničko-dobojskog kantona, a najviše u Visokom za 75,2%, Zenici za 59,4% i Maglaju za 50,5%, dok je jedino smanjenje izvoza zabilježeno u općini Vareš za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu.

U 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 15.132 mil. KM što je za 29,5% više u odnosu na 2020. godinu. U Zeničko-dobojskom kantonu uvoz iznosi 1.880 mil. KM što je za 32,1% više u odnosu na prethodnu godinu.

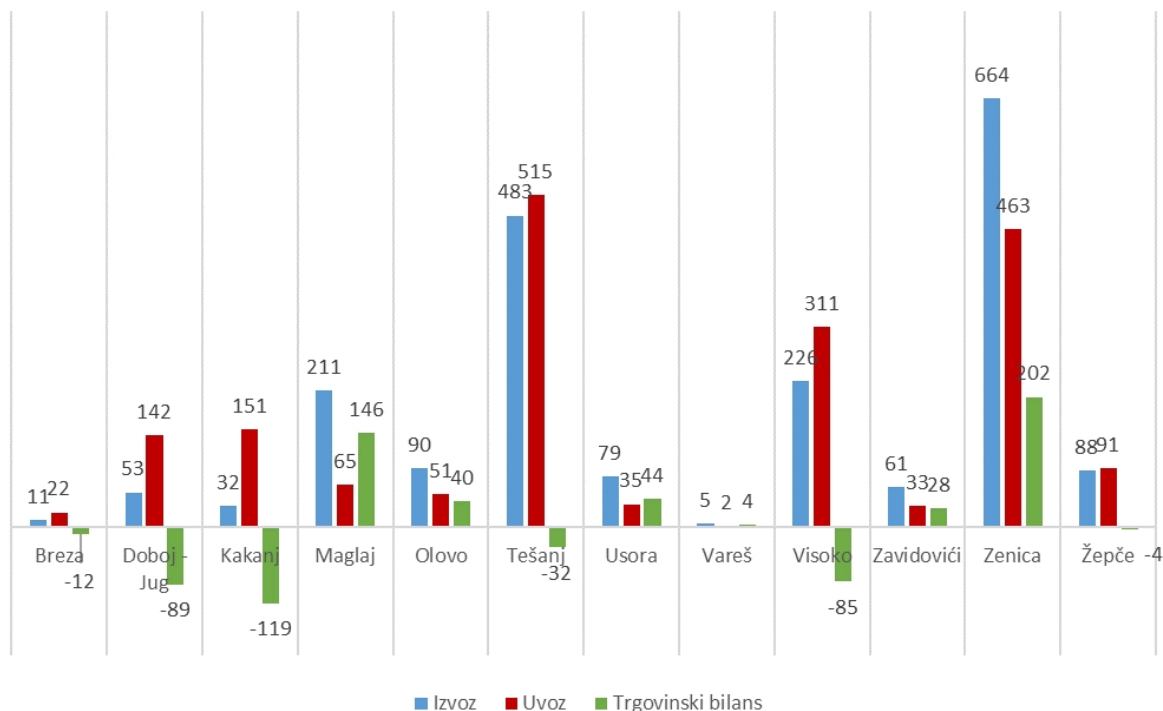
Uvoz Zeničko-dobojskog kantona učestvuje u ukupnom uvozu Federacije Bosne i Hercegovine sa 12,4%.

Povećanje uvoza zabilježeno je u skoro svim općinama Zeničko-dobojskog kantona, najviše u općini Usora za 60,9%, Tešanj za 43,7% i Maglaj za 42,8%, dok je jedino smanjenje uvoza zabilježeno u općini Vareš za 9,7% u odnosu na prethodnu godinu.

Trgovinski deficit Federacije Bosne i Hercegovine u 2021. godini ostvaren je u iznosu od 5.561 mil. KM i bilježi povećanje za 15,6%, dok je u Zeničko – dobojskom kantonu zabilježen suficit u iznosu od 123 mil. KM i bilježi prelazak iz deficita u suficit u odnosu na prethodnu godinu.

Procenat pokrivenosti uvoza izvozom u 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 63,3%, a u Zeničko – dobojskom kantonu 106,6%.

Grafikon 2: Izvoz, uvoz i trgovinska bilansa po općinama/gradovima u ZDK za 2021. godinu (u mil. KM)

Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba u mil. KM po općinama ZDK 2021

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2021; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Zaposlenost

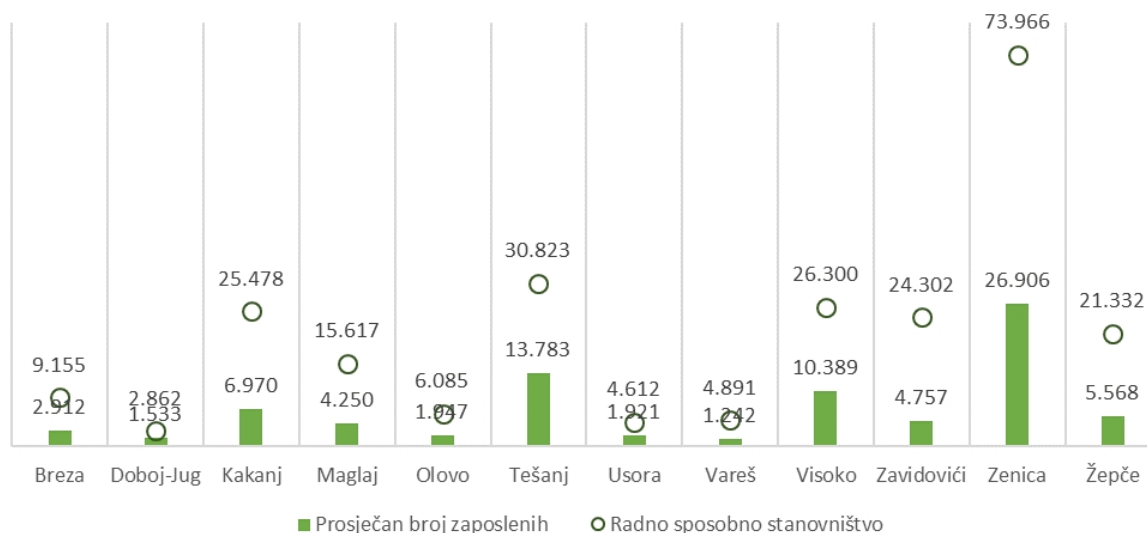
U 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine ostvaren je prosječan mjesečni broj zaposlenih u iznosu od 525.397, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,0% ili 5235. U Zeničko-dobojskom kantonu broj zaposlenih iznosi 82178 što je u odnosu na prethodnu godinu više za 105 ili 0,1%. Broj zaposlenih u Zeničko-dobojskom kantonu učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine sa 15,6%.

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u polovini općina Zeničko-dobojskog kantona, najviše u općinama Usora za 7,9% i Olovu za 3,1%, dok je najveće smanjenje broja zaposlenih zabilježeno u općinama Kakanj za 1,8%, Breza za 1,7% i Maglaj za 1,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 5. Prosječan broj zaposlenih po kantonima FBiH 2020. i 2021.godinu

Kantoni	2020	2021	% promjene	Razlika
Unsko - sanski	37.085	37.712	1,7	627
Posavski	6.353	6.296	-0,9	-57
Tuzlanski	97.863	99.589	1,8	1.726
Zeničko - dobojski	82.073	82.178	0,1	105
Bosansko - podrinski	6.882	6.913	0,5	31
Srednjobosanski	50.024	49.930	-0,2	-94
Hercegovačko - neretvanski	52.336	52.673	0,6	337
Zapadnohercegovački	20.041	20.401	1,8	360
Kanton Sarajevo	150.451	152.576	1,4	2.125
Kanton 10	10.869	10.956	0,8	87
Federacija BiH	520.162	525.397	1	5.235

Grafikon 4. Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama/gradovima ZDK 2021. godine

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2021; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Stopa registrovane zaposlenosti u Zeničko-dobojskom kantonu u 2021. godini (zvanično registrovan broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 33,5% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,5 procentnih poena (stopa zaposlenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 35,0%).

Nezaposlenost

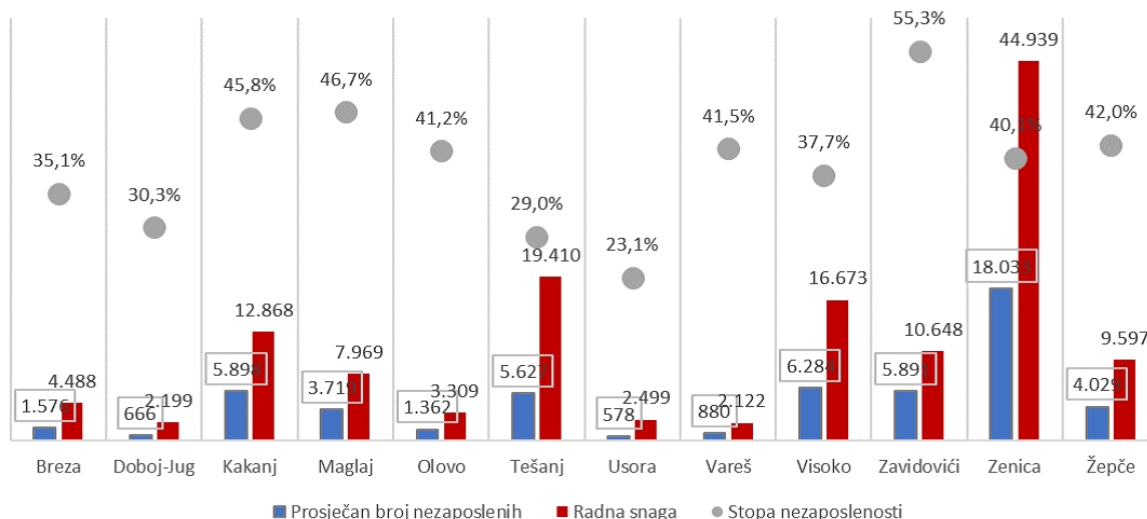
U 2021. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan mjesečni broj nezaposlenih lica iznosi 311679 što je manje za 9.902 ili 3,1% u odnosu na 2020. godinu. Registrovana nezaposlenost u Zeničko-dobojskom kantonu u 2021. godini iznosi 54543 lica što je manje za 1984 ili 3,5% u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 17,5%.

Najveći broj nezaposlenih lica registriran je u gradu Zenica (5,8% od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine), općinama Visoko (2,0%) i Kakanj (1,9%), dok je najmanji broj nezaposlenih osoba registrovan u općinama Doboj - Jug i Usora (0,2% od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine).

Smanjenje broja nezaposlenih osoba zabilježeno je u svim općinama Zeničko-dobojskog kantona, a najviše u općinama Vareš za 8,9%, Olovo za 6,5%, i Breza za 5,4%, dok je najmanje smanjenje broja nezaposlenih registrirano u Visokom za 1,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa nezaposlenosti u Zeničko-dobojskom kantonu u 2021. godini (zvanično registrovani broj nezaposlenih u odnosu na radnu snagu) iznosi 39,9%, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 0,9 procentnih poena (stopa nezaposlenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 37,2%).

Grafikon 5. Nezaposleni, radna snaga i stopa nezaposlenosti po općinama/gradovima ZDK 2021.godine

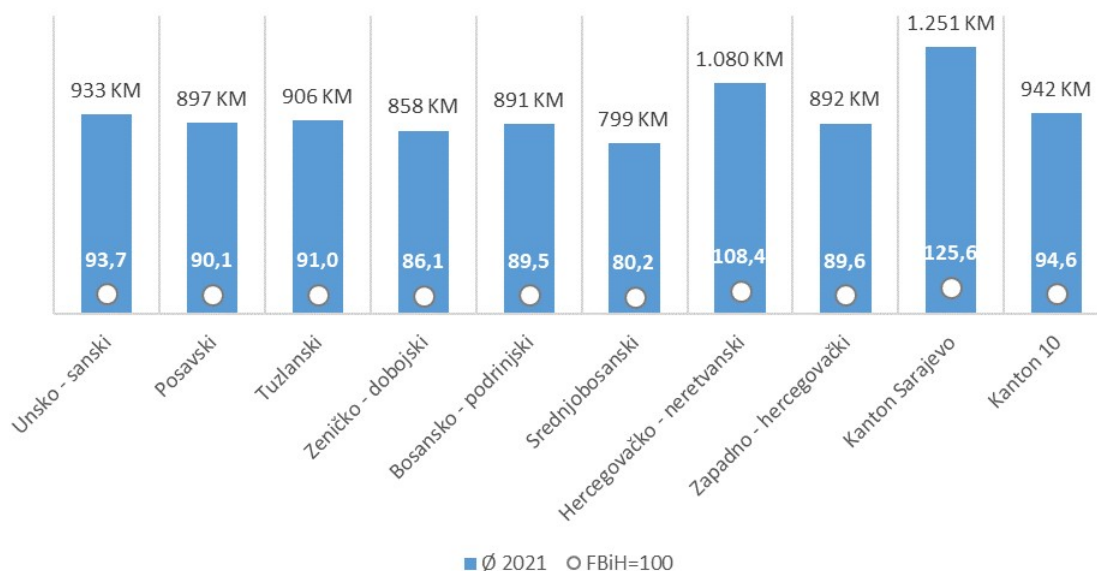

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2021; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Plaće

U 2021. godini, u Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 996 KM i viša je za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu. U Zeničko-dobojskom kantonu prosječna neto plaća iznosila je 858 KM što je više za 4,6% u odnosu na 2020. godinu i što je 86,1% u odnosu na prosjek Federacije Bosne i Hercegovine.

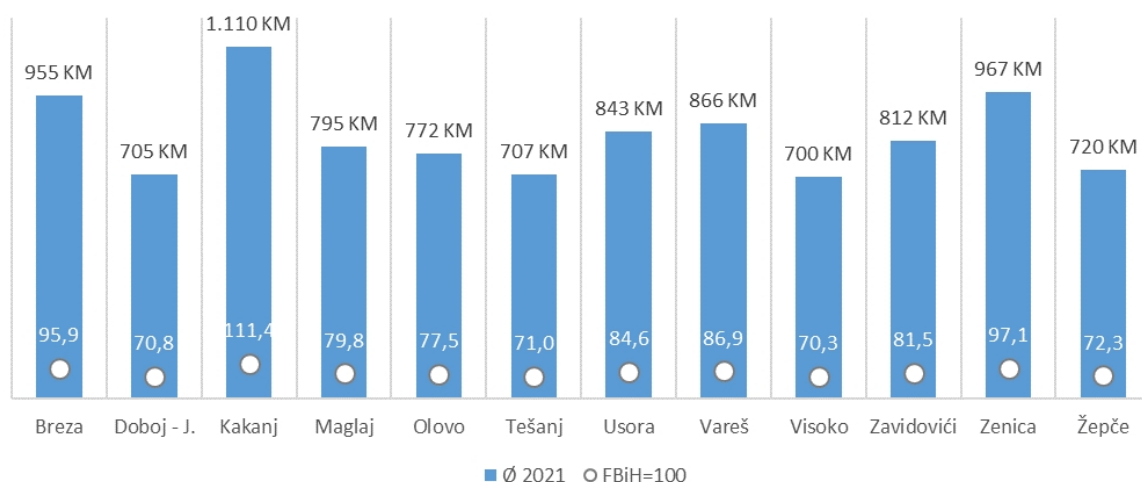
Grafikon 6. Pregled plaća u KM po kantonima u FBiH za 2021. godinu

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2021; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u skoro svim općinama/gradovima Zeničko-dobojskog kantona, najviše u Usori za 8,6% i Tešnju za 8,4%, dok je smanjenje zabilježeno u općinama Doboj-Jug za 1,7% i Breza za 1,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 7. Pregled plaća po općinama/gradovima ZDK 2021.godine

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2021; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Penzije

Ukupan broj penzionera u Federaciji Bosne i Hercegovine u decembru 2021. godine iznosio je 429545, što je za 0,3% više nego u prethodnoj godini. U Zeničko-dobojskom kantonu broj penzionera u decembru 2021. godine iznosio je 62399 što je za 0,8% manje u odnosu na prethodnu godinu, sa učešćem od 14,5% u odnosu na ukupan broj penzionera u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prosječna isplaćena penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u decembru 2021. godine iznosila je 428 KM, što je ostalo nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu, dok je u Zeničko-dobojskom kantonu prosječna isplaćena penzija iznosila 453 KM, što je više za 0,3% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene penzije zabilježeno je u skoro svim općinama Zeničko-dobojskog kantona, najviše u Usori i Doboj-Jugu za 1,0%, dok je jedino smanjenje penzija zabilježeno u Zavidovićima za 0,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 6. Broj penzionera i iznos penzija po općinama/gradovima ZDK 2021.godine

Općine/grad	Broj	Ukupan iznos isplaćenih penzija	Prosječna penzija u KM
Breza	2.875	1.406.493	489
Doboj-Jug	941	371.713	395
Kakanj	6.243	3.212.783	515
Maglaj	3.394	1.377.701	406
Olovo	2.063	886.320	430
Tešanj	5.492	2.185.600	398
Usora	527	197.701	375
Vareš	1.926	853.571	443
Visoko	7.405	3.360.558	454
Zavidovići	5.851	2.330.386	398
Zenica	21.619	10.390.184	481
Žepče	4.063	1.671.856	411
Zeničko-dobojski	62.399	28.244.865	453
Federacija BiH	351.378	166.168.632	473
UKUPNO PIO FBiH	429.545	183.631.363	428

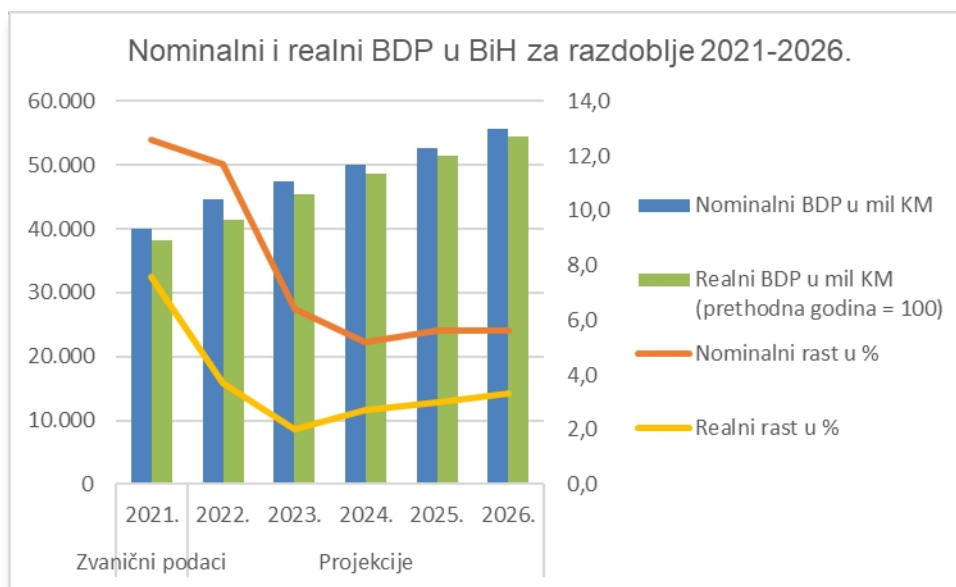
III.2. Pretpostavke društvenog i privrednog razvoja

Važna odrednica privrednog razvoja u Bosni i Hercegovini u periodu od 2023. do 2026. godine, osim unutarnje dinamike, bit će privredna kretanja u vanjskom okruženju, posebno u zemljama EU27. Unatoč stabilizaciji epidemioloških uvjeta povezanih s globalnom pandemijom Covid-19 već početkom 2022. godine, došlo je do dodatne složenosti međunarodnih političkih i privrednih prilika vezanih uz događaje u Ukrajini. Negativne ekonomske posljedice ovih kretanja na svjetsku privredu već su vidljive i očituju se kroz trgovinske, finansijske, i cjenovne šokove koji će uticati i na Bosnu i Hercegovinu. Vanjsko okruženje (EU i zemlje regije) ima velik utjecaj na privredna kretanja u Bosni i Hercegovini, prema izvještajima međunarodnih institucija kao što su MMF, Svjetska banka i Evropska komisija.

GU ECFIN, u skladu s najnovijim gospodarskim kretanjima u svijetu, znatno je revidirao projekcije privrednog rasta za zemlje EU-a. S obzirom na važnost vanjske dinamike za privredni rast u Bosni i Hercegovini, najnovija kretanja će imati odlučujuću ulogu u izgledima privrednog rasta u zemlji u narednom periodu. Tokom programskog perioda 2023.-2026. godine, institucionalni kapacitet zemlje bit će važan faktor privrednog rasta u zemlji. Daljnja složenost vanjskih i unutarnjih odnosa, imala bi vrlo negativne posljedice za bosansku privredu.

Imajući u vidu gore navedene vanjske i unutarnje okolnosti, prema projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP-a) za razdoblje od 2023. do 2026. godine, očekuje se privredni rast u Bosni i Hercegovini s prosječnom stopom od oko 3% godišnje (2023.: 2%, 2024.: 2,7%, 2025.: 3,0% i 2026.: 3,3%). Najnovija dešavanja u međunarodnom ekonomskom okruženju, povećani eksterni rizici, snažan rast svjetskih cijena energenata i hrane te visoka osnovica iz prethodne godine (stopa rasta od 3,7%) rezultirali su revidiranjem projekcije ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu. Prema projekcijama DEP-a, očekuje se realni privredni rast od oko 2,0% u 2023. godini u usporedbi s prethodnom godinom. To je rezultat visokih inflatornih pritisaka koji su započeli tokom prethodne godine zbog poremećaja u globalnim lancima snabdijevanja uzrokovanih pandemijom COVID-19, a dodatno su pojačani 2022. godine zbog nedavnih događaja u odnosima između Rusije i Ukrajine. Kada detaljnije analiziramo strukturu predviđenog privrednog rasta za 2023. godinu, vidljivo je da će domaća potražnja, pogotovo povećanje privatne potrošnje uz manji doprinos ulaganja, biti glavni pokretač privrednog rasta, dok se očekuje neutralni doprinos vanjskog sektora.

Grafikon 7. Nominalni i realni rast BDP-a u BiH za razdoblje 2021. - 2026. godine

Pod pretpostavkom normalizacije vanjske i unutarnje dinamike u Bosni i Hercegovini u periodu od 2024. do 2026. godine, očekuje se privredni rast od otprilike 3%. Pojedinačno, u 2024. godini očekuje se stopa rasta od 2,7%, u 2025. godini 3,0%, a u 2026. godini 3,3% u odnosu na prethodnu godinu. Predviđa se da će ključni pokretač privrednog rasta u tom razdoblju biti domaća potražnja, koja će se povećati kroz rast privatne potrošnje i ulaganja. Povećanje ukupne privredne aktivnosti, posebno industrijske proizvodnje i građevinskih radova, uz porast zaposlenosti i prihoda od izvoza, trebalo bi rezultirati većim raspoloživim dohotkom građana i povećanjem privatne potrošnje, koja će biti ključna za privredni rast. Prognozira se da će prosječna stopa rasta privatne potrošnje u periodu od 2024. do 2026. iznositi 1,4%. S obzirom na visok nivo javne potrošnje u BDP-u Bosne i Hercegovine, očekuje se postupna stabilizacija javnih finansija putem smanjenja javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje.

Tabela 7. Makroekonomski pokazatelji u BiH od 2021. - 2026. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
Nominalni BDP u mil KM	39.921	44.590	47.438	49.926	52.705	55.666
Nominalni rast u %	12,6	11,7	6,4	5,2	5,6	5,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	104,7	107,7	104,3	102,5	102,5	102,3
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	38.136	41.407	45.462	48.696	51.425	54.435
Realni rast u %	7,6	3,7	2,0	2,7	3,0	3,3
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	2,0	14,0	6,1	3,1	2,2	1,9
Potrošnja u mil KM	34.342	39.561	41.638	43.127	44.687	46.206
Realni rast u %	4,3	3,3	1,2	1,2	1,3	1,2
Vladina potrošnja u mil KM	7.536	8.402	8.822	9.114	9.387	9.669
Realni rast u %	3,1	2,8	1,2	0,8	0,5	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	26.806	31.159	32.815	34.013	35.300	36.537
Realni rast u %	4,6	3,4	1,3	1,3	1,6	1,3
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	8.367	9.431	9.991	10.539	11.345	12.232
Realni rast u %	4,8	5,3	4,0	3,6	5,7	6,3
Vladine investicije u mil KM	1.193	1.431	1.512	1.678	1.846	2.030
Realni rast u %	-31,5	14,9	3,5	7,8	6,8	7,7
Privatne investicije u mil KM	7.174	8.000	8.480	8.861	9.499	10.202
Realni rast u %	14,9	3,7	4,1	2,9	5,5	6,0
Uvoz u mil KM	21.084	27.940	29.630	31.743	34.023	36.905

Nominalni rast u %	26,7	32,5	6,1	7,1	7,2	8,5
Realni rast u %	20,5	18,8	4,7	5,7	5,7	5,9
Izvoz u mil KM	16.485	21.455	23.462	25.866	28.602	31.840
Nominalni rast u %	38,9	30,2	9,4	10,2	10,6	11,3
Realni rast u %	24,6	22,2	6,6	8,3	8,5	8,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,1	21,1	21,5	22,5	23,3	24,1
Bilanca tekućeg računa u mil KM	-923	-2.045	-1.754	-1.442	-1.178	-1.090
Rast u %	-17,2	121,8	-16,1	-17,8	-18,3	-7,5
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-2,4	-4,7	-3,7	-2,9	-2,2	-2,0

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), mart 2023. godine

U periodu od 2024. do 2026. godine očekuje se godišnji rast javne potrošnje od oko 0,6%. S obzirom na predviđeni veći privredni rast u tom periodu u odnosu na rast javne potrošnje, udio javne potrošnje u BDP-u bi se djelimično smanjio na otprilike 18% od 2024. do 2026. godine.

Mjere fiskalne politike trebale bi usmjeriti dio sredstava iz tekuće potrošnje prema investicijskoj potrošnji radi jačanja privrednog rasta u Bosni i Hercegovini. Poboljšanje poslovnog okruženja i investicijskih uslova moglo bi rezultirati značajnim rastom privatnih ulaganja, uz značajan doprinos javnih ulaganja. Očekuje se da će javna ulaganja biti važna poluga za poticanje privrednog rasta u srednjoročnom periodu, posebno u području putne infrastrukture, energetskih projekata i uz podršku međunarodnih finansijskih institucija. U tom kontekstu, godišnji rast javnih ulaganja od oko 7,5% se predviđa za period od 2024. do 2026. godine, što bi povećalo udio javnih ulaganja u BDP-u na otprilike 3,5%.

Stabilizacija vanjskog okruženja, poboljšanje industrijske baze i povećanje konkurentnosti su preduslovi za poboljšanje vanjske trgovine Bosne i Hercegovine. Ako se ostvare ove vanjske pretpostavke, očekuje se rast izvoza od otprilike 8% godišnje u tom periodu, pri čemu bi rast roba i usluga bio ravnomjeran. Kao rezultat tog rasta izvoza, udio izvoza u BDP-u bi krajem 2026. godine mogao porasti na otprilike 55%. S druge strane, očekuje se da će rast uvoza biti nešto sporiji, s godišnjom stopom rasta od 5,8% u tom razdoblju. Očekuje se uravnoteženi rast uvoza robe i usluga, što bi stabilizovalo udio uvoza u BDP-u na otprilike 65% do kraja 2026. godine. Očekuje se postupna stabilizacija vanjskotrgovinske bilanse kao udjela u BDP-u od oko 10% uz blago pozitivan doprinos privrednom rastu, a pokrivenost uvoza izvozom trebala bi biti preko 85% do kraja 2026. godine.

III.3. Rizici ostvarenja pretpostavki

Rizici povezani s projekcijama privrednog rasta u osnovnom scenariju mogu se podijeliti na vanjske i unutarnje. Trenutno, vanjski rizici su izraženiji i predstavljaju veći izazov za ostvarenje projekcija privrednog rasta u usporedbi s unutrašnjim rizicima. Nakon stabilizacije epidemiološke situacije povezane s Covidom-19, početkom 2022. godine došlo je do eskalacije sukoba između Ukrajine i Rusije, što će negativno uticati na globalnu privredu, uključujući i Bosnu i Hercegovinu. Daljnja eskalacija ukrajinske krize i jačanje inflacije na globalnom i domaćem nivou, sigurno će imati negativan uticaj na potrošnju, investicije, vanjsku trgovinu i projekcije privrednog rasta u osnovnom scenariju.

S druge strane, unutrašnji izazovi i rizici u Bosni i Hercegovini također predstavljaju prijetnju ostvarenju tih projekcija. Sporost u donošenju odluka i provođenju privrednih reformi u zemlji predstavlja unutrašnji rizik. Moguća kašnjenja u provođenju strukturnih reformi mogla bi negativno uticati na ukupni privredni rast. U srednjoročnom periodu, migracija stanovništva iz Bosne i Hercegovine, posebno mladih, obrazovanih i kvalificiranih stručnjaka, predstavlja rizik koji može rezultirati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a nego što je predviđeno.

IV. SREDNJOROČNA FISKALNA PROGNOZA

IV.1. Porezna politika i javni prihodi

Promjene poreznih stopa se najčešće donose na nivou Federacije za sve kantone. Zeničko-dobojski kanton kao niži nivo vlasti vrlo malo može direktno koristiti mjere fiskalne politike u poboljšanju ukupnog fiskalnog stanja Kantona. Potrebno je fiskalnu politiku Kantona posmatrati u okviru realnog i mogućeg, odnosno u okviru direktnog i indirektnog uticaja viših nivoa vlasti.

Kako bi se uvelike povećao nivo fiskalne stabilnosti i odgovornosti, planiraju se mjere za poboljšanje koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti u pripremi projekcija javnih prihoda i rashoda. Jedan od stubova Strategije reforme upravljanja javnim finansijama su javni prihodi i porezna politika, koji će se provoditi mjerama i aktivnostima, kao što su:

- Smanjenje fiskalnog opterećenja rada,
- Harmoniziranje propisa o oporezivanju posjedovanja i prometa imovine,
- Harmoniziranje zakona o igrama na sreću,
- Unapređenje propisa o poreznoj administraciji,
- Unapređenje sistema raspodjele prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine,
- Suzbijanje sive ekonomije,
- Unapređenje poslovnog okruženja uklanjanjem administrativnih barijera.

Smanjenje fiskalnog opterećenja rada

U narednom periodu se očekuje donošenje novih zakona o porezu na dohodak i doprinosima u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ovi zakoni objedinjuju preraspodjelu fiskalnog opterećenja na rad putem smanjenja doprinosa i proširenja uske porezne osnovice za dohodak od rada. Cilj je uvesti nove vrste oporezivih prihoda i prenijeti porezni teret na bogatiji sloj stanovništva. Očekuje se da će reforma smanjiti ukupno fiskalno opterećenje rada, mjereno metodologijom OECD-a, s 36,42% na 35,22%. Smanjenje fiskalnog opterećenja za poslodavce trebalo bi povećati konkurentnost privrednih subjekata i radne snage, te raspoložive prihode i domaću potražnju. Diferencijacija stope poreza na dohodak ima za cilj suzbijanje sive ekonomije, budući da se trenutno koriste neoporezive isplate za izbjegavanje punih obaveza.

Harmonizacija propisa o oporezivanju posjedovanja i prometa imovine

Propisi o oporezivanju posjeda i prometa imovine su regulisani na nivou kantona i jedinica lokalne samouprave. Potrebno je donijeti jedan propis i uspostaviti evidencije imovine za obračun godišnjeg poreza. Stvaranje jedinstvene baze podataka o nekretninama je važno zbog značajnih prihoda od imovine. Stvaranje jedinstvenog zakonskog okvira o oporezivanju posjedovanja i prometa imovinom na nivou Federacije Bosne i Hercegovine će smanjiti administrativne barijere, unaprijediti poslovno okruženje i privući investitore. S obzirom na postojanje 20 propisa koji uređuju oporezivanje imovine na različite načine, planira se predložiti jedinstveno rješenje za cijelu Federaciju Bosne i Hercegovine.

Harmonizacija Zakona o igrama na sreću

Zakonom o igrama na sreću u Federaciji Bosne i Hercegovine kojim je stvoren pravni okvir za unapređenje praćenja djelatnosti igara na sreću kroz sistem praćenja ostvarenog prometa, uplate javnih prihoda, pravno-tehničkih pretpostavki koje omogućavaju kontinuirano i sveobuhvatno praćenje zakonitosti rada priređivača igara na sreću i nagradnih igara. U narednom periodu planirano je usklađivanje pravnog okvira propisa u svrhu usaglašavanja s propisima o sprječavanju pranja novca, kao i prilagođavanje fiskalnog opterećenja ove djelatnosti, i pojednostavljenje pravne norme. Provođenje daljnjih aktivnosti bit će usmjereno i na osmišljavanje efikasnije kontrole nadzora poslovanja priređivača igara na sreću koji koriste digitalne kanale poslovanja.

Unapređenje propisa o poreznoj administraciji

Zakoni koji regulišu rad i nadležnosti Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine (PU FBiH) trebaju biti odvojeni kako bi se uspostavila platforma i pravna osnova za neophodne reforme u PU FBiH. Trenutna organizacija PU FBiH (10 kantona i 73 ispostave) je neefikasna i zahtijeva reorganizaciju radi povećanja efikasnosti. Potrebno je identificirati sve procese unutar PU FBiH, odrediti nosioce procesa, analizirati korake i tok procesa te proučiti prednosti i nedostatke. Analiza procesa treba obuhvatiti potrebe, raspoložive i nedostajuće resurse, izmjene i poboljšanja koja će doprinijeti efikasnosti, te predložene mjere, sredstva i očekivane rezultate. Ova analiza će omogućiti identifikaciju problema u PU FBiH i potaknuti modernizaciju. Kao rezultat analize procesa, treba razviti procedure rada i pravila postupanja kao prethodne korake u internim kontrolama i pitanjima efikasnosti. Cjelokupni procesi trebaju se promatrati s obzirom na ljudske resurse i IT sistem.

Unapređenje sistema raspodjele prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine

Treba pronaći rješenja za poboljšanje raspodjele prihoda na vertikalnom i horizontalnom nivou, uzimajući u obzir trenutne prihode, potrošnju i zakonski okvir koji određuje nadležnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Cilj je pronaći sistem koji bolje odgovara potrebama korisnika. Trenutni sistem raspodjele javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine temelji se na doprinosima i donacijama nerazvijenim kantonima i općinama. Potrebno je provesti analizu javnih prihoda, rashoda, duga i ustavnih i zakonskih nadležnosti svih nivoa vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine kako bi se stvorile smjernice za kreiranje pravednijeg modela raspodjele prihoda.

Suzbijanje sive ekonomije

Suzbijanje sive ekonomije je ključno za stvaranje predvidljivog i stabilnog poslovnog okruženja te ravnopravnu tržišnu utakmicu. To zahtijeva koordinirane napore javne uprave i svih učesnika na tržištu. Nedostatak službenih procjena sive ekonomije otežava praćenje situacije u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zeničko-dobojskom kantonu, pa je stoga važno dobiti jasniju i aktuelniju sliku o faktorima koji generišu sivu ekonomiju radi koordinisanih djelovanja. Siva ekonomija ima značajan uticaj na fiskalnu politiku, stoga je potrebno fokusirati se na mjere porezne politike koje mogu smanjiti neformalnu ekonomiju. Implementacija porezne politike zahtijeva visoke administrativne i transakcijske troškove, ali je važno uspostaviti i održavati sistem koji će smanjiti utaju poreza. Siva ekonomija izvan službene statistike znači da mnogi prihodi ostaju nezabilježeni, što također utiče na iskazivanje BDP-a i može dovesti do donošenja pogrešnih odluka u vezi s privredom. To može rezultirati dodatnim opterećenjima poreznih obveznika koji poštuju zakon. Za suzbijanje sive ekonomije, treba unaprijediti sistem neporeznih prihoda i fiskalizaciju te

uspostaviti jedinstveni registar taksi i naknada u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Unapređenje poslovnog okruženja uklanjanjem administrativnih barijera

Bosna i Hercegovina se nalazi ispod prosjeka na listi lakoće poslovanja zbog administrativnih barijera koje opterećuju privredne aktivnosti. Potrebno je uložiti napore u unapređenje rada institucija kako bi se poboljšalo poslovno okruženje i lakoća poslovanja. Transparentnost i efikasnost javnog sektora treba povećati, kao i poboljšati upravljanje javnim preduzećima kako bi se smanjilo opterećenje poreznih obveznika. Također je potrebno pojednostaviti plaćanje i naplatu javnih prihoda, te poboljšati proces registracije poreznih obveznika. Treba podržati malo i srednje preduzetništvo kroz finansiranje obrtnog kapitala, restrukturiranje, razvoj novih poslovnih modela i digitalizaciju. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija trebalo bi biti prioritet za podsticanje ulaganja u proizvode i usluge. Mjere za povećanje produktivnosti mogu uključivati subvencije za kupovinu opreme, povoljne kreditne linije i subvencioniranje kamata na kredite. Također je važno podržavati istraživanje i razvoj te uspostaviti veze između firmi, istraživačkih centara i visokog obrazovanja.

IV.2. Kretanje prihoda u srednjoročnom periodu

Kretanja prihoda budžeta u periodu 2024.–2026. godina prvenstveno se temelje na postojećim poreznim politikama, uzimajući u obzir i učinke najavljenih poreznih izmjena, te očekivanim oporavkom privredne aktivnosti. Unatoč stabilizaciji epidemioloških prilika povezanih s pandemijom COVID-19, početkom 2022. godine privreda je stavljena pred nove izazove zbog složenih međunarodnih političkih prilika povezanih s ratnim događajima u Ukrajini, koji se značajno odražavaju u globalnim privrednim tokovima, prvenstveno iznenadnim i visokim inflatornim skokovima. Nakon najnovijih službenih makroekonomskih prognoza iz marta 2023. godine, preuzetih od strane Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine i projekcija dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija, izvršeno je revidiranje projekcija prihoda za tekuću godinu i pripremljene su srednjoročne projekcije za period 2024.-2026. godina.

Strukturu javnih prihoda budžeta Zeničko-dobojskog kantona čine prihodi po osnovu indirektnih poreza, poreza na dobit, poreza na dohodak, te neporeznih prihoda u vidu prihoda od poduzetničkih aktivnosti i imovine, naknada, taksi, novčanih kazni i drugih prihoda koji se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. U strukturi ukupnih prihoda, porezni prihodi predstavljaju najznačajniji izvor, s najvećim učešćem prihoda po osnovu indirektnih poreza.

Projekcija prihoda od direktnih poreza rađene su po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (GDP-nominalni i realni rast GDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova ostvarenja prihoda u prethodnim godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22) je detaljno regulisana raspodjela prihoda s jedinstvenog računa između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste.

U Zakonu o izmjenama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 17/22), za „posebne rashodovne potrebe“ Kantona Sarajevo koeficijent je smanjen sa 1,9658 na 1,5; te će se svake sljedeće kalendarske godine umanjivati za 0,1 do koeficijenta 1,3.

Kantoni u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i

Hercegovine prikupljaju niz drugih direktnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak, zatim prihode po osnovu kantonalnih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda, koji im omogućavaju da finansiraju ustavom utvrđene funkcije.

Uzimajući u obzir navedeno, u 2024. godini ukupni prihodi budžeta projicirani su u iznosu od 564,4 miliona KM. U 2025. ukupni prihodi budžeta bi trebali rasti za 8,6% te bi iznosili 613,4 miliona KM, dok se za 2026. godinu ukupni prihodi predviđaju u iznosu od 656,9 miliona KM, uz međugodišnji rast od 7,1 %.

Indirektni porezi

Očekivana naplata prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinostvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje u 2023. godini iznosi 4.236,2 mil. KM i u odnosu na 2022. godinu pretpostavlja rast za 3,7% ili za 150,1 mil. KM. Nakon odbitka planiranih sredstava namjenjenih otplati vanjskog duga u iznosu od 890,1 mil. KM, projekcija ukupnog raspoloživog dijela prihoda od indirektnih poreza za dalju raspodjelu korisnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno njihovu budžetsku potrošnju, iznosi 3.346,1 mil. KM i u odnosu na 2022. godinu manja je za 5,8% ili za 205,1 mil. KM.

Prateći plan ukupne naplate prihoda na Jedinostvenom računu, pretpostavljen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA), kao i projekciju kretanja koeficijenta učešća Federacije Bosne i Hercegovine u međuentiteskoj raspodjeli, baziranog na prognozama ostvarenja krajnje potrošnje, predviđa se da će u 2024. godini ukupno doznačena sredstva od indirektnih poreza za Federaciju Bosne i Hercegovine biti veća za 4,6%, dok pod pretpostavkom značajnog smanjenja uticaja inflacije, očekivane stope kretanja u 2025. i 2026. godini iznose 4,3% i 4,4%.

Plan prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2023. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 261,8 miliona KM, dok je po novoj Revidiranoj projekciji dostavljenoj od strane Federalnog ministarstva finansija projiciran prihod od indirektnih poreza u iznosu od 256,2 miliona KM.

U tri naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 283 miliona KM u 2024. godini, 314,6 miliona KM u 2025. godini, te 340,3 miliona KM u 2026. godini.

U tabeli 8. dat je detaljan prikaz projekcije prihoda od indirektnih poreza Zeničko-dobojskog kantona i općina/gradova Kantona pojedinačno s Jedinostvenog računa za 2023. godinu, te projekcije prihoda za period 2024.-2026. godina¹.

Tabela 5: Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele s Jedinostvenog računa u KM

VRSTA PRIHODA	Plan	Projekcija		
	2023.	2024.	2024.	2025.
1.1. Kantonalni budžet	256.203.835	283.087.260	314.607.825	340.296.471
1.2. Općinski/gradski budžeti	45.529.170	49.430.117	53.954.953	58.360.530
1.2.1. Breza	1.749.605	1.899.511	2.073.393	2.242.691
1.2.2. Doboje Jug	445.149	483.290	527.530	570.604
1.2.3. Kakanj	4.888.188	5.307.008	5.792.812	6.265.812
1.2.4. Maglaj	2.972.356	3.227.028	3.522.430	3.810.047
1.2.5. Olovo	1.343.899	1.459.045	1.592.606	1.722.647
1.2.6. Tešanj	5.071.319	5.505.830	6.009.834	6.500.554
1.2.7. Usora	715.619	776.934	848.054	917.300
1.2.8. Vareš	1.104.420	1.199.047	1.308.808	1.415.676
1.2.9. Visoko	4.547.282	4.936.894	5.388.818	5.828.830
1.2.10. Zavidovići	4.750.135	5.157.127	5.629.211	6.088.852
1.2.11. Zenica	14.103.900	15.312.325	16.714.016	18.078.764
1.2.11. Žepče	3.837.298	4.166.078	4.547.441	4.918.753

Porez na dobit

Prateći trend naplate iz 2022. godine, koji upućuje na oporavak djelatnosti čije je poslovanje u prethodnom „pandemijskom“ periodu narušeno, kao i tekuću naplatu u prvom kvartalu 2023. godine, te ostale pokazatelje koji upućuju na očekivani nivo naplate do kraja godine projicirane stope rasta u periodu 2024.–2026. godina su prilično konzervativne i oprezno predviđaju prosječni godišnji rast od 3,7% (**2024:** 3,3%; **2025:** 3,7% i **2026:** 4,1%).

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cijelosti prihod kantona. Plan prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2023. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 83,7 miliona KM, dok je po novoj Revidiranoj projekciji dostavljenoj od strane Federalnog ministarstva finansija projiciran prihod od poreza na dobit u iznosu od 68,0 miliona KM.

Očekivani prihod poreza na dobit u 2024. godini iznosi 70,4 miliona KM, 73,1 miliona KM u 2025. godini i 76,3 miliona KM u 2026. godini.

U sljedećoj tabeli navedene su revidirane projekcije za period 2024.-2026. godina za Zeničko-dobojski kanton.

Tabela 9: Prihodi od poreza na dobit u KM

VRSTA PRIHODA	Plan	Projekcija		
	2023.	2024.	2025.	2026.
Porez na dobit	68.040.243	70.414.848	73.168.068	76.336.246

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Porez na dohodak

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona” broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) svim općinama/gradovima Zeničko-dobojskog kantona je ustupljen dio uplaćenog prihoda od poreza na dohodak u iznosu od 34,46%, dok je općini Žepče ustupljen u iznosu od 44,46%.

Plan prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2023. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 54,5 miliona KM, dok je po novoj Revidiranoj projekciji dostavljenoj od strane Federalnog ministarstva finansija projiciran prihod od poreza na dohodak u iznosu od 58,3 milion KM.

U 2024. godini projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 66,6 miliona KM, 75,9 miliona KM u 2025. godini i 86,7 miliona KM u 2026. godini.

U sljedećoj tabeli je navedene su projekcije za period 2024.-2026. godina za Zeničko-dobojski kanton i općine/gradove Kantona¹.

Tabela 10: Prihodi od poreza na dohodak u KM

Vrsta prihoda	Plan	Projekcija		
	2023.	2024.	2025.	2026.
1. Porez na dohodak	89.006.178	101.687.762	115.911.825	132.387.312
1.1. Kantonalni budžet	58.334.649	66.646.159	75.968.610	86.766.644
1.2. Općinski/gradski budžeti	30.671.529	35.041.603	39.943.215	45.620.668

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Ostali porezi

Ostali porezi obuhvataju sve ostale poreze koji se naplaćuju po kantonalnim propisima nakon implementacije Zakona o porezu na dohodak, a čine ih:

- Porez na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza),
- Porez na imovinu,
- Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obaveze po osnovu poreza na promet dobara i usluga),
- Ostali porezi.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi kantona uključuju:

- Prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih kursnih razlika (uključujući i vlastite prihode budžetskih korisnika),
- Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga,
- Novčane kazne (neporezne prihode).

Ukupni okvirno projicirani prihodi Zeničko-dobojskog kantona za period 2024. – 2026. godine

U tabeli 11. navedeni su prihodi planirani Budžetom Zeničko-dobojskog kantona za 2023. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 3/23), te revidirane projekcije prihoda za Budžet Zeničko-dobojskog kantona za period 2024.-2026. godine.

Tabela 11. Projicirani ukupni prihodi Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za period 2024.-2026. godine

	Prihodi	Ostvareno	Plan	Projekcija		
		2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
I	POREZI	380.511	400.143	420.245	464.843	503.502
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	251.499	261.818	283.087	314.608	340.296
2	Porez na dohodak	48.115	54.500	66.646	76.968	86.767
3	Porez na dobit	80.223	83.731	70.415	73.168	76.336
4	Porezi građana	672	93	96	98	102
5	Ostali porezi	2	1	1	1	1
II	NAKNADE I TAKSE	7.940	6.308	6.478	6.673	6.893
1	Naknade i takse	7.940	6.308	6.478	6.673	6.893
III	NOVČANE KAZNE	7.512	6.503	6.679	6.879	7.106
1	Novčane kazne	7.512	6.503	6.679	6.879	7.106
2	Ostali prihodi	0	0	0	0	0
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	31.623	68.434	70.282	72.390	74.779
	Ostali neporeski prihodi	31.623	68.434	70.282	72.390	74.779
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	25.323	59.194	60.792	62.616	64.682
1	Transferi	25.323	59.194	60.792	62.616	64.682
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine		0	0	0	0
VI	KAPITALNI PRIMICI	0	0	0	0	0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	452.909	540.582	564.475	613.401	656.962

U tabeli 12., osim za period 2024.-2026. godine, i za 2023. godinu navedene su Revidirane projekcije prihoda dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija.

Tabela 12. Projicirani ukupni prihodi Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za period 2023.-2026. godine

	Prihodi	Ostvareno	Revidirani plan	Projekcija		
		2022	2023	2024	2025	2026
I	POREZI	380.511	382.671	420.245	464.843	503.502
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	251.499	256.203	283.087	314.608	340.296
2	Porez na dohodak	48.115	58.334	66.646	76.968	86.767

3	Porez na dobit	80.223	68.040	70.415	73.168	76.336
4	Porezi građana	672	93	96	98	102
5	Ostali porezi	2	1	1	1	1
II	NAKNADE I TAKSE	7.940	6.308	6.478	6.673	6.893
1	Naknade i takse	7.940	6.308	6.478	6.673	6.893
III	NOVČANE KAZNE	7.512	6.503	6.679	6.879	7.106
1	Novčane kazne	7.512	6.503	6.679	6.879	7.106
2	Ostali prihodi	0	0	0	0	0
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	31.623	68.434	70.282	72.390	74.779
	Ostali neporeski prihodi	31.623	68.434	70.282	72.390	74.779
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	25.323	59.194	60.792	62.616	64.682
1	Transferi	25.323	59.194	60.792	62.616	64.682
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine		0	0	0	0
VI	KAPITALNI PRIMICI	0	0	0	0	0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	452.909	523.110	564.475	613.401	656.962

Prihodi od doprinosa

Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje za nadolazeći srednjoročni period projicirani su u skladu s očekivanim kretanjima na tržištu rada, odnosno rastom zaposlenosti i plaća. Tako se ovi prihodi u 2023. projiciraju u iznosu od 250,8 miliona KM, dok se u 2024. projiciraju u iznosu od 271,5 miliona KM, a u 2025. godini u iznosu od 294,0 miliona KM, a u 2026. godini u iznosu od 318,3 miliona KM.

Tabela 13: Prihodi Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2023.	2024.	2025.	2026.
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	250.803.169	271.594.731	294.005.999	318.396.619

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog u 2023. godini se projiciraju u iznosu od 23 milijuna KM, u 2024. u iznosu od 25,3 milijuna KM, a u 2025. godini u iznosu od 27,8 milijuna KM a u 2026. godini u iznosu od 30,6 miliona KM.

Tabela 14: Prihodi Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2023.	2024.	2025.	2026.
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	23.016.121	25.332.745	27.870.775	30.678.051

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Rizici ostvarenja projekcija prihoda

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine prate makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri uticati: neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta

raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije Bosne i Hercegovine, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda.

Ipak, uzimajući u obzir prilično visok nivo nepredvidivosti i u međunarodnom i u domaćem okruženju, projicirane stope rasta u periodu 2024.-2026. godina su prilično konzervativne i oprezno predviđaju prosječni godišnji rast.

V. MANJAK/VIŠAK PRIHODA BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Važno je voditi računa o fiskalnom okviru koncipiranom Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine, da nivo prihoda mora biti jednak ili veći od nivoa ukupnih rashoda. S tim u vezi, svi nivoi vlasti trebaju voditi računa o deficitu.

Kretanje akumuliranog manjka i viška Prihoda Budžeta Kantona od 2014. do 2022. godine, prikazano je u tabeli ispod.

Tabela 15: Manjak/višk prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona u periodu 2015.-2022. godina

Opis/godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Prihodi i primici	272.276.060	281.111.390	312.102.541	316.298.407	346.891.429	332.814.701	392.905.041	452.908.664
Rashodi i izdaci	268.239.031	275.844.338	296.472.078	315.856.042	334.635.536	362.859.605	390.618.933	447.033.205
Višak prihoda nad rashodima-suficit	4.037.029	5.267.052	15.630.463	442.365	12.255.893	0	2.286.109	5.875.459
Višak rashoda nad prihodima-deficit	0	0	0	0	0	-30.044.904	0	0

Ukupan akumulirani deficit Zeničko-dobojskog kantona sa 31.12.2022. godine iznosi 73.654.672 KM.

VI. DUG U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

VI.1. Stanje i projekcije duga u Zeničko-dobojskom kantonu

Stanje i projekcije javnog duga su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i osigurala osnova za razvojne inicijative. Pregled stanja i projekcija javnog duga u ovom dokumentu se temelji na podacima kojima raspolaže Ministarstvo finansija.

Međunarodna rejting agencija Standard and Poor's (S&P) u februaru 2023. godine povećala je izglede kreditnog rejtinga sa stabilnih na pozitivne i zadržala kreditni rejting Bosne i Hercegovine, koji glasi „B“. Agencija Moody's Investors Service, u avgustu 2022. potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“¹.

Federacija Bosne i Hercegovine planira uvesti nova fiskalna pravila o zaduživanju i jamstvima prema kriterijima iz Maastrichta. Njime se uvodi ograničenje javnog duga Federacije Bosne i Hercegovine na najviše 60% BDP-a Federacije i uvode ograničenja ukupnog duga za kantone i jedinice lokalne samouprave, uvodi pravilo da kantoni i jedinice lokalne samouprave ne mogu posuđivati ili izdavati jamstva bez prethodne suglasnosti FMF-a, javni dug se prati prema pravilima statističke metodologije EU.

U skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i jamstvima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), kantoni se mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme dugoročnog zaduženja iznos servisiranja duga za ukupan unutarnji i vanjski dug i jamstva koji doprinosi u svakoj narednoj godini uključujući

i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdana jamstva kantona ne prelazi 10% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini.

Servisiranje duga Zeničko-dobojskog kantona u 2022. godini za kredite (glavnica) iznosi 4,1% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini, koji su u 2022. godini iznosili 452,9 miliona KM.

Ukupan dug u Zeničko-dobojskom kantonu na dan 31.12.2022. godine iznosio je 405,3 miliona KM, koji se odnosi na unutrašnje kratkoročne obaveze, dugoročne postojeće kredite i ostale dugoročne obaveze.

Obaveze za pravosnažne presude su uključene u ukupno stanje zaduženosti, a iznose 144 miliona KM.

Tabela 16. Obaveze ZDK sa 31.12.2022. godine

Obaveza	UKUPNO
Kratkoročne tekuće obaveze	33.305.428,92
Kratkoročni krediti i zajmovi	20.205,00
Obaveze prema radnicima	20.930.239,52
Kratkoročna razgraničenja	77.807.654,31
Ukupno kratkoročne obaveze	132.063.527,75
Vanjski dug	63.080.717,85
Obaveze od domaćeg zaduživanja	37.722.800,60
Obaveze prema fizičkim licima	144.065.064,72
Ostale dugoročne obaveze	14.581,82
Razgraničeni prihodi	28.353.136,85
Razgraničeni rashodi	19.955,87
Ukupno kratkoročne obaveze	273.256.257,71
Sveukupno obaveze	405.319.785,46

Projekcije otplate duga po osnovu dugoročnih kreditnih obaveza Zeničko-dobojskog kantona u period od 2023.-2026. godina, prikazane su u tabeli ispod.

Tabela 17. Projekcija otplate kredita ZDK za 2023.-2026.godine

GLAVNICA					
Rb	KREDIT	2023.	2024.	2025.	2026.
1	SVJETSKA BANKA (tranše iz 2016., 2017. i 2018. godine)	476.147	476.147	476.147	476.147
2	NLB BANKA 2018.	750.000	0	0	0
3	UNICREDIT MOSTAR 2018.	1.000.000	0	0	0
4	UNION BANKA 2018.	500.000	0	0	0
5	INTESA SAN PAOLO BANKA 2019.	1.525.000	1.143.750	0	0
6	UNICREDIT MOSTAR 2019.	1.875.000	2.500.000	0	0
7	UNICREDIT MOSTAR 2020.	1.312.500	2.187.500	1.312.500	0
8	UNION BANKA 2020.	525.000	525.000	393.750	0
9	NLB BANKA 2020.	750.000	750.000	562.500	0
10	SVJETSKA BANKA-IBRD-Projekat energetske efikasnosti - projekcija otplate (ovisno o povlačenju)	1.330.859	1.330.859	1.330.859	1.330.859
11	EBRD-Energetska efikasnost Kantonalna bolnica Zenica - projekcija otplate (ovisno o povlačenju)	1.700.722	1.700.722	1.700.722	1.700.722
12	UNION BANKA 2021.	250.000	250.000	250.000	187.500

13	NLB 2021.	500.000	500.000	500.000	375.000
14	INTESA SAN PAOLO BANKA 2021.	1.125.000	1.125.000	1.125.000	843.750
15	NOVA BANKA BANJA LUKA 2021.	355.072	370.588	386.782	301.138
16	UNICREDIT MOSTAR 2021.	2.500.000	2.500.000	2.500.000	1.875.000
UKUPNO		16.475.299	15.359.566	10.538.260	7.090.116

KAMATA

Rb	KREDIT	2023	2024	2025	2026
1	SVJETSKA BANKA (tranše iz 2016., 2017. i 2018. godine)	66.839	57.317	47.794	38.271
2	NLB BANKA 2018.	24.225	0	0	0
3	UNICREDIT MOSTAR 2018.	26.221	0	0	0
4	UNION BANKA 2018.	10.900	0	0	0
5	INTESA SAN PAOLO BANKA 2019.	104.548	28.360	0	0
6	UNICREDIT MOSTAR 2019.	115.846	65.044	0	0
7	UNICREDIT MOSTAR 2020.	151.044	152.075	30.119	0
8	UNION BANKA 2020.	43.497	25.196	6.846	0
9	NLB BANKA 2020.	93.871	54.492	14.788	0
10	SVJETSKA BANKA-IBRD-Projekat energetske efikasnosti - projekcija otplate (ovisno o povlačenju)	48.865	59.139	53.110	42.990
11	EBRD-Energetska efikasnost Kantonalna bolnica Zenica - projekcija otplate (ovisno o povlačenju)	132.532	119.936	106.667	93.735
12	UNION BANKA 2021.	33.318	23.459	13.564	3.693
13	NLB 2021.	73.548	51.914	29.951	8.152
14	INTESA SAN PAOLO BANKA 2021.	72.733	51.196	29.600	8.062
15	NOVA BANKA BANJA LUKA 2021.	55.109	39.593	23.399	6.498
16	UNICREDIT MOSTAR 2021.	358.630	253.172	145.563	39.823
UKUPNO		1.411.728	980.892	501.400	241.222

Vanske otplate - 823200	3.507.728	3.507.728	3.507.728	3.507.728
Otplate domaćim finansijskim institucijama - 823300	12.967.572	11.851.838	7.030.532	3.582.388
Inostrane kamate - 616200	248.237	236.392	207.570	174.995
Kamate na domaće pozajmljivanje - 616300	1.163.491	744.500	293.829	66.228
UKUPNO	17.887.027	16.340.457	11.039.659	7.331.338

EBRD - Plava voda - 17,50%	445.482	444.595	440.302	436.081
----------------------------	---------	---------	---------	---------

Broj: 02- /23
Datum, 02.06.2023. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Amra Mehmedić